

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **D. K.**, zastoupen Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2019, č. j. OAM-1023/ZA-ZA11-P17-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2020, č. j. 16 Az 35/2019-30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, státní příslušník Uzbekistánu, podal dne 2. 12. 2018 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Obává se pronásledování z důvodu účasti na duchovních seminářích a roznášení letáků o islámu. Tuto aktivitu vykonával pro lektora daného semináře, který mu slíbil pomoc se splacením dluhu a který byl následně zatčen. Dále má obavy kvůli vysokému dluhu, který v zemi původu dosud nesplatil. Žalovaný napadeným rozhodnutím žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

[2] Proti napadenému rozhodnutí brojil žalobce žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl. Neshledal, že by žalobci hrozilo pronásledování z náboženských důvodů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť pochyboval o relevanci těchto obav. Stěžovatelova obava z uvěznění je dle soudu čistě hypotetické povahy. Stěžovatel totiž uvedl, že si není vědom, proč jej policie v místě bývalého pobytu hledala. Neví také, z jakého důvodu byli uvězněni ostatní účastníci semináře. Jeho jedinou motivací pro roznášení letáků byla nabídka lektora semináře pomoci mu se splacením dluhu. Tento azylový důvod navíc netvrdil v řízení o své první žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[3] Obavy související se splacením dluhu nejsou okolností, na základě které by žalobci mohl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu, ani nezakládají okolnosti hodné zvláštního zřetele, pro které by mu žalovaný měl udělit humanitární azyl podle § 14 téhož zákona (k tomu

viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, či ze dne 30. 3. 2017, č. j. 10 Azs 37/2017-30).

[4] Žalovaný se rovněž dostatečně zabýval možnostmi udělit žalobci doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu. Vycházel z aktuálních informací o zemi původu. Z nich mimo jiné vyplývá, že Uzbekistán je sice tzv. policejním státem, ale v případě návratu do země nehrozí jeho občanům zásadní nebezpečí a státní orgány se zaměřují pouze na nepřátele režimu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatel označil napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné a nezákonné. Při pohovoru jasně vyjádřil dva důvody pro udělení azylu, konkrétně obavy z návratu do vlasti kvůli svým dluhům a neschopnosti je splácet a dále pro svou účast na duchovním semináři. Hlavní představitel semináře a velká většina účastníků byli přitom uvězněni. Projev a propagace náboženství nejsou ze strany tzv. policejního státu tolerovány. Pronásledování z náboženských důvodů je přitom jedním z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany.

[7] Nadto stěžovatel dostatečně prokázal, že bude v zemi původu pronásledován jako dlužník, nezaměstnaný a neplatič. Hrozí mu vymáhání ze strany soukromých osob a perzekuce ze strany státních orgánů. Státní orgány hromadně podporují ekonomickou migraci do zahraničí. Pokud se stěžovatel vrátí bez peněz a bez práce, pouze s dluhy, bude považován za osobu nežádoucí a státní orgány jej podrobí jednání postihujícímu jeho lidskou důstojnost.

[8] Závěr žalovaného, dle kterého stěžovatel neposkytl dostatečnou podporu pro svá tvrzení, je pouhou spekulací. Žalovaný odmítl svou aktivní účastí přispět ke zjištění skutkového stavu. Opomněl také zohlednit pravidlo, že v pochybnostech se azyl udělí. Skutečnost, že stěžovatele v místě bydliště hledali policisté, vypovídá o reálné hrozbě újmy.

[9] Žalovaný měl stěžovateli udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu z důvodu jeho složité rodinné situace. Další skutečností, kterou měl žalovaný zohlednit, je situace, v jaké se po návratu do země původu ocitají neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu. Hrozí jim uvěznění, mučení, či dokonce smrt ve vězení. To zakládá i důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný a městský soud se však možnostmi udělení doplňkové ochrany zabývali zcela paušálně a zatížili tak napadené rozhodnutí i napadený rozsudek nepřezkoumatelností.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že trvá na zákonnosti a přezkoumatelnosti svého rozhodnutí a ztotožňuje se rovněž se závěry městského soudu. Stěžovatel v kasační stížnosti konstruuje zcela nový příběh, z něhož vyplývá, že jej po návratu budou pronásledovat soukromé osoby v souvislosti s jeho dluhy. Během správního řízení přitom stěžovatel uvedl, že věřitel jeho dluhy řeší oficiálně za součinnosti policie; takové jednání nenaplňuje znaky pronásledování. Obavy z pronásledování z náboženských důvodů jsou zcela hypotetické a vykonstruované. Stěžovatel je mohl uvést už během prvního azylového řízení v roce 2016 či ve vztahu ke stanovisku k vycestování z března 2018. Ani obavy z důsledků plynoucích z jeho neúspěšné žádosti o azyl nejsou důvodné, neboť Česká republika nepředává žádným zahraničním státním orgánům informace o neúspěšných žadatelích o azyl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil typové situace, v nichž je kasační stížnost přijatelná. Ve věci stěžovatele však podmínky přijatelnosti naplněny nejsou.

[12] Stěžovatel nejprve tvrdil nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť se městský soud dostatečně nezabýval možností udělit stěžovateli doplňkovou ochranu. Vypořádání této otázky v bodě 30 a 31 napadeného rozsudku odpovídá míře obecnosti žalobní námítky [bod e) žaloby], která je na samotné hraně projednatelnosti, a je dostatečné. Kasační soud proto konstatuje, že napadený rozsudek je přezkoumatelný.

[13] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již mnohokrát uvedl, že obtíže spojené se splácením dluhů a obecně ekonomické nesnáze nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (např. rozsudek ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, ze dne 7. 8. 2007, č. j. 5 Azs 15/2007-79, či usnesení ze dne 27. 3. 2014, č. j. 10 Azs 40/2014-23). Nadto ze správního řízení vyplynulo, že stěžovatel se obává pouze legálního postupu věřitelů. Z ničeho též nevyplývá, že by případně nemohl využít prostředků ochrany ve své zemi původu (srov. k situaci v Uzbekistánu nedávné usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2020, č. j. 4 Azs 82/2020-50).

[14] Kasační soud se v minulosti rovněž zabýval otázkou pronásledování uzbeckých muslimů. V usnesení ze dne 7. 8. 2008, č. j. 6 Azs 24/2008-69, neshledal problémy uzbeckého žadatele, praktikujícího muslima, který v zemi původu předčítal modlitby a on i jeho rodina byli několikrát vyslýcháni a bití policií, avšak nebyl členem žádné ilegální organizace, za azylově relevantní, protože z nich nevyplývá, že by jeho obava mohla vzniknout na základě ryze náboženské diskriminace, tedy znemožnění svobodného náboženského projevu, v zemi, jejíž populaci tvoří 88 % muslimské populace. Usnesení navíc pochází z období vládnutí předchozího prezidenta; s příchodem současného prezidenta se situace zlepšuje, jak dokládají informace o zemi původu založené ve spise.

[15] Obecně vymezené námítky stran porušení povinnosti spolehlivého zjištění skutkového stavu žalovaným byly již taktéž předmětem mnoha rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (námátkou lze uvést usnesení ze dne 29. 10. 2008, č. j. 1 Azs 67/2008-112, a rozsudky ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004-40, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 16. 5. 2004, č. j. 1 Azs 45/2004-47, ze dne 28. 4. 2004, č. j. 1 Azs 22/2004-42, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41, nebo ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59).

[16] Přijatelnost kasační stížnosti nemůže založit ani nesprávné posouzení situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do země původu, jak tvrdí stěžovatel. Jak vyplývá ze zpráv o zemi původu založených ve spise, státní orgány sice skutečně mají přehled o všech osobách migrujících ze zahraničí, ale zaměřují se pouze na nepřátele režimu (k tomu viz bod 30 napadeného rozsudku).

[17] Ve vztahu k udělení humanitárního azylu pro složitost stěžovatelovy rodinné situace není kasačnímu soudu zřejmé, v čem je jeho rodinná situace složitá a proč by se tedy mohlo jednat

o okolnost hodnou zvláštního zřetele, kterou by měl žalovaný zohlednit v rámci správního uvážení (k institutu humanitárního azylu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, rozsudek ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018-33, či usnesení ze dne 7. 12. 2017, č. j. 10 Azs 286/2017-35).

[18] Napadený rozsudek tedy splňuje požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91), neodchyluje se od dosavadní judikatury kasačního soudu a městský soud se nedopustil ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu